

Fuktsäkerhet – Projektering och utredning

S. Olof Mundt-Petersen
10 December 2020

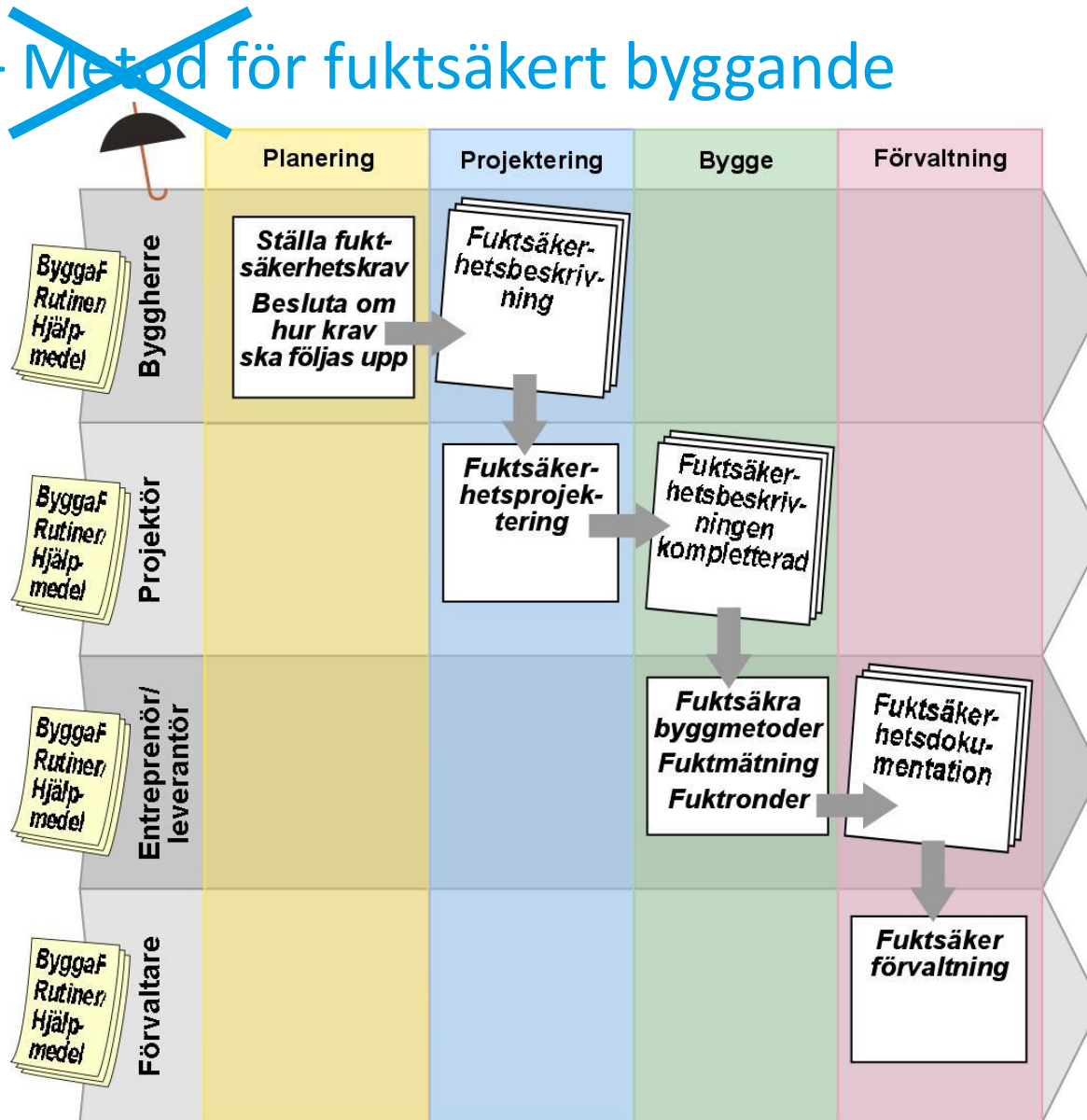
ByggaF – Metod för fuktsäkert byggande

Konstruktion/statik vs fuktsäkerhet vs brand

	Konstruktion/Statik	Fuktsäkerhet	Brand
Lag, förordning och regler	Byggnaden får inte rasa eller otjänlig för normalt bruk	Byggnaden får inte bli fuktskadad	Personer ska inte dö eller skadas vid brand (egendomsskada ej reglerat)
Vägledning	Eurocode = EKS bärförmåga, stadga och beständighet	ByggaF – föreskriver att fuktfrågan ska beaktas men inte vad och hur	BBR – Krav på säkerhet och utrymning i händelse av brand
Vad ska kontrolleras	Bärförmåga > lasteffekt Boverkets kstr. regler Lastfall, materialegenskaper, säkerhetsklasser	Fuktsakkunnig bestämmer vad som ska kontrolleras Enstaka exempel i ByggaF	Brandbelastning, Utrymning vid brand Spridning av brand REI
Hur ska dimensionering utföras	Beräkning av bärförmåga och lastfall enligt föreskriva riktlinjer	Begränsad vägledning i BBR FUI - Hur man inte ska göra Branschstandarder: RBK, GBR, TG Norden, Säkervatten ≠ GVK ≠ BBV Godtyckligt tyckande	Föreskrivs i BBR. Dim enl allmänråd i BBR – rakt på sak Analytisk dimensionering

ByggaF – Metod för fuktsäkert byggande

ByggaF – Metodologi för fuktsäkert byggande

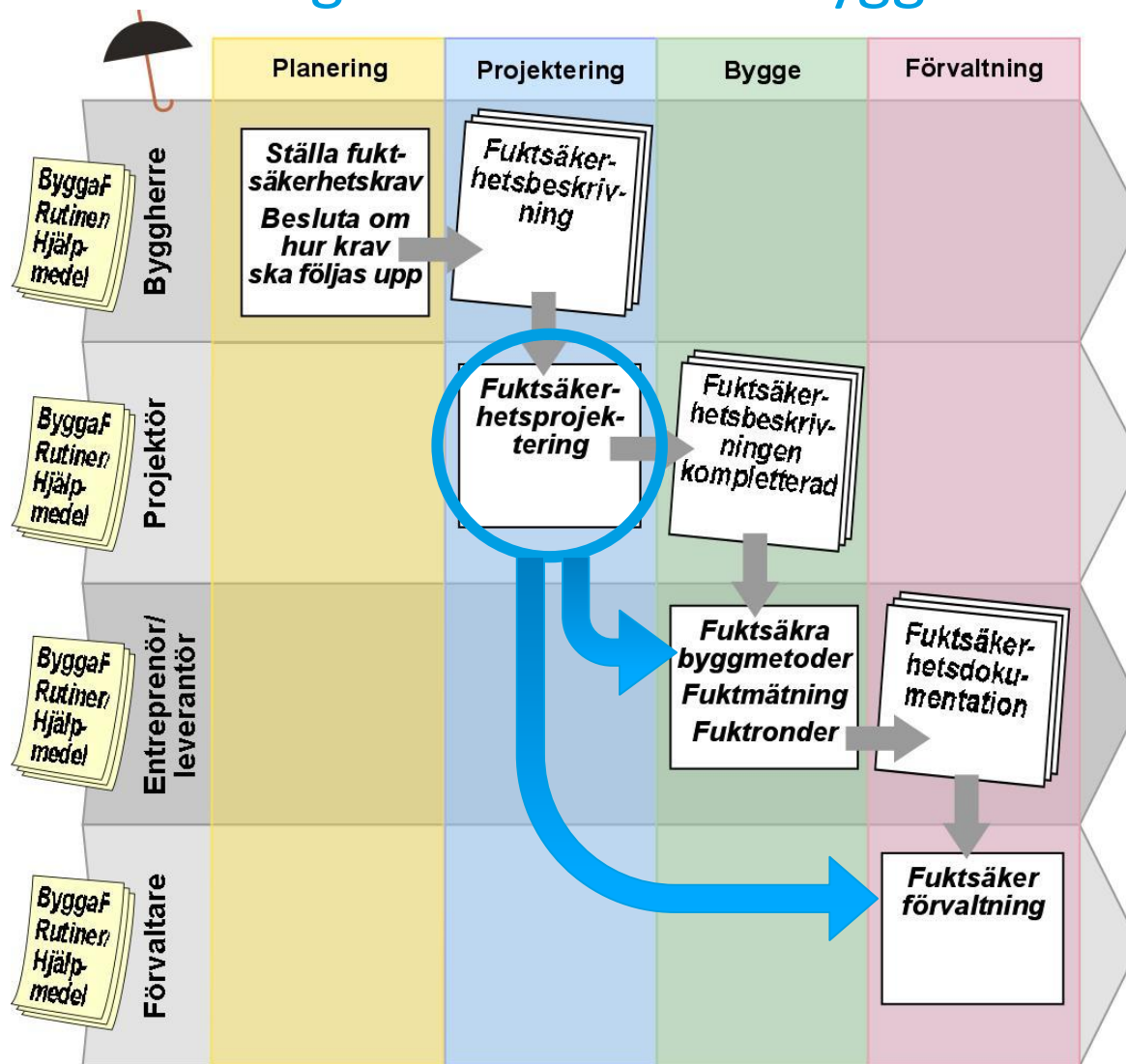

ByggaF – Metodologi för fuktsäkert byggande

- ByggaF svarar inte på
  - Vad som ska göras
  - Hur det ska göras
- ByggaF inbjuder till eget tyckande
- ByggaF kan missbrukas
- Finns många ”luckor” att fylla
  - Förvirring
  - Fel
  - Skador

ByggaF – Metodologi för fuktsäkert byggande

Fuktsäkerhetsprojektering

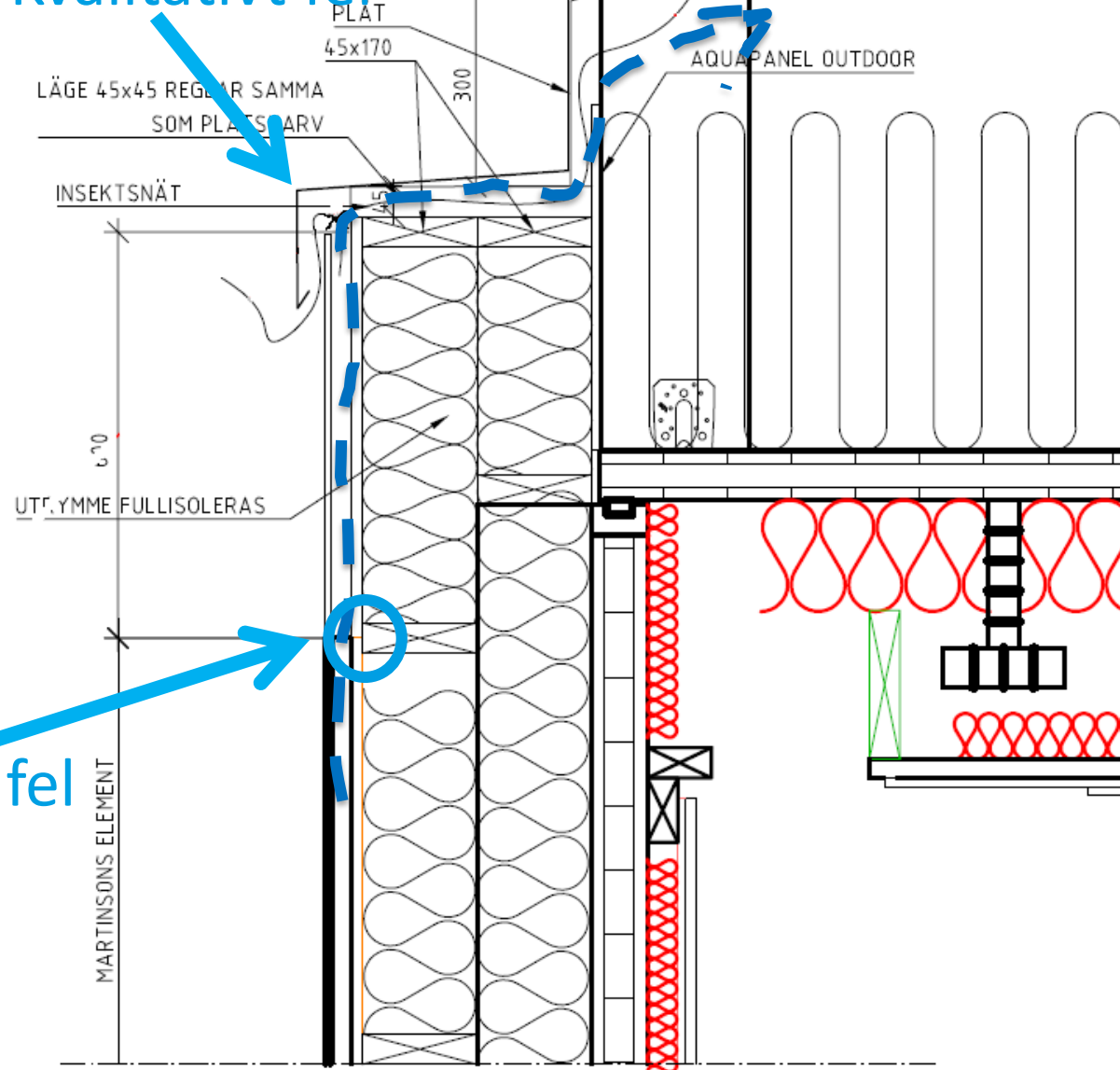
- Systematiska åtgärder i projekteringen i syfte att säkerställa att en byggnad inte drabbas av direkta eller indirekta fuktskador
- Identifiera risker – Checklistor med riskinventering
- Hitta lösningar på identifierade risker (K, A, VVS.....)
  - Ritningsgranskning – Kvalitativa
  - Beräkningar – Kvantitativa
- Inkludera förutsättningar som gäller såväl i produktionskedet som i förvaltningskedet för att säkerställa byggnadens fuktsäkerhet

Förvaltningskedet

- Detaljfel – Kvalitativt fel
Fuktig luft från luftspalten kommer att ventileras in på kallvinden istället för att ventileras ut
- Räknefel – Kvantitativt fel
Reglarna (organiskt material) sitter för långt ut i konstruktionen och kommer hamna för kallt med hög RF få mikrobiell påväxt

Detaljfel Kvalitativt fel

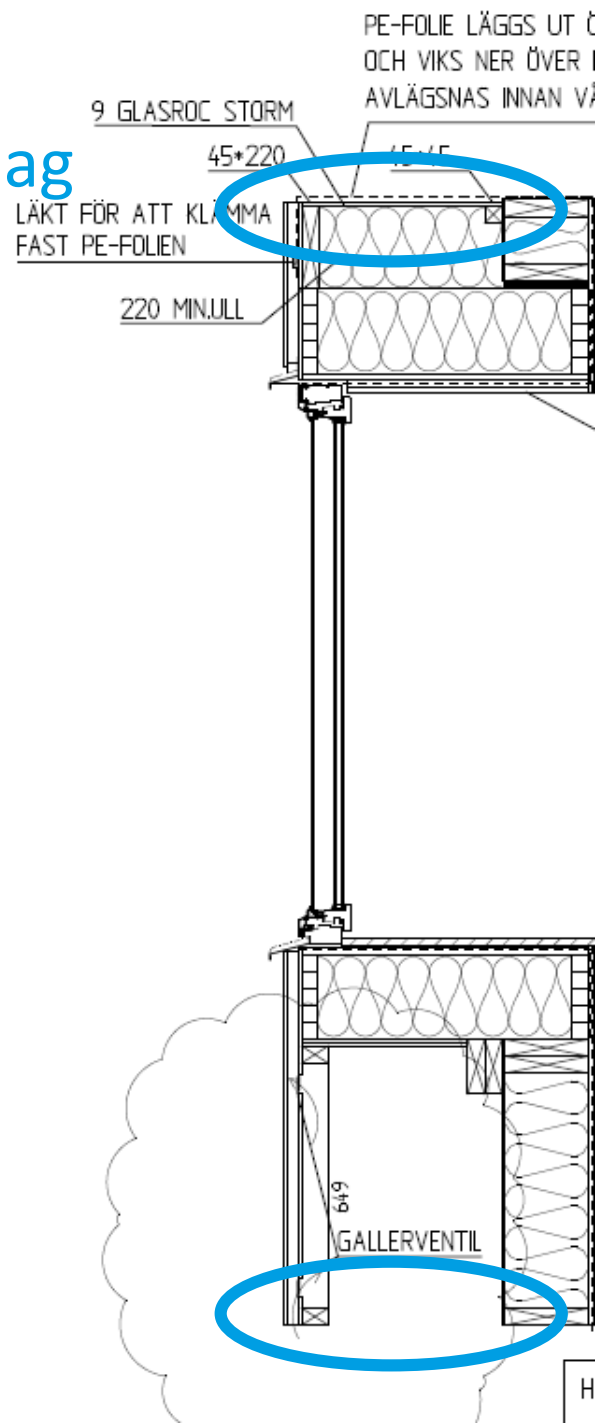

Räknefel Kvantitativt fel

Förvaltningsskedet

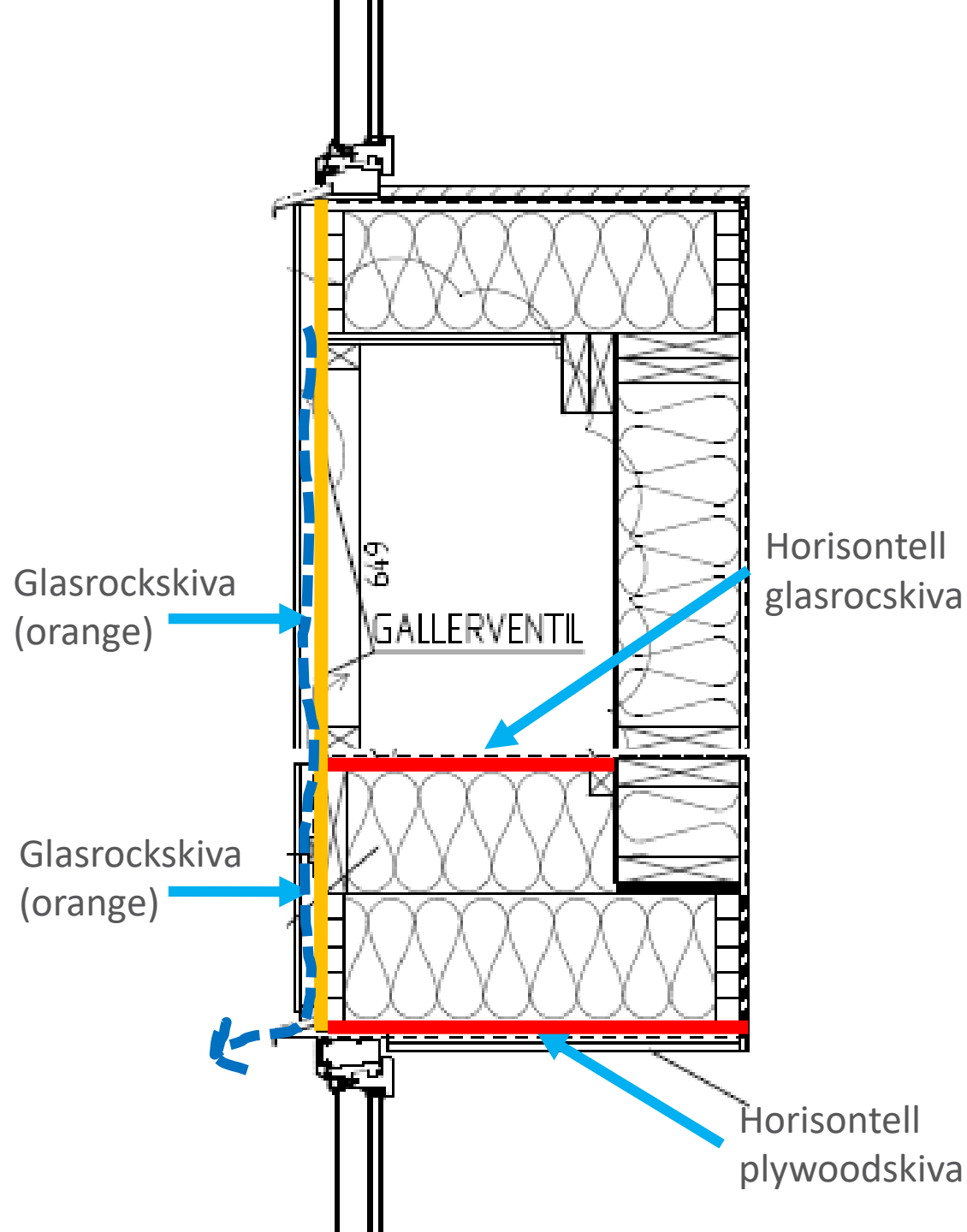
Avsaknad av underlag

- Ofullständig detaljer
- Hur ska burspråken anslutas till varandra?
- Är det byggt som ritningen visar?

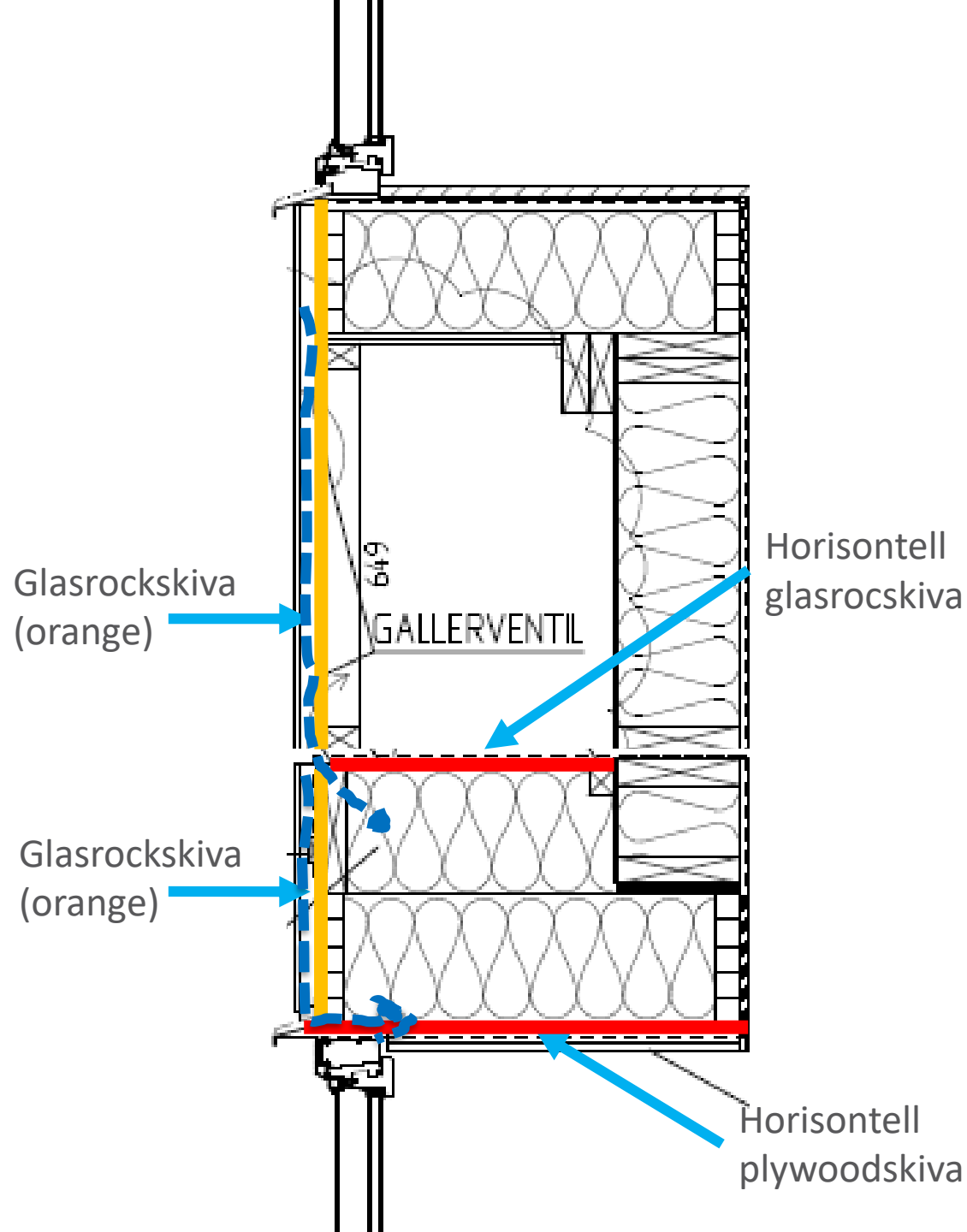
Förvaltningskedet

- Ofullständig detalj
- Hur ska burspråken anslutas till varandra?
- Är det byggt som ritningen visar?

Förvaltningskedet

- Ofullständig detalj
- Hur ska burspråken anslutas till varandra?
- Är det byggt som ritningen visar?

Förvaltningskedet – skadorna kom redan i produktion

Skadeutredningar i produktionsskedet

Förvaltningskedet – skadorna kom redan i produktion

Skadeutredningar i produktionsskedet

Produktion

- Fabrik
- Transport
- On-site

Produktion – Fabrik – Skyddad miljö

Produktion – Transport – Vädterskyddad transport?

Produktion – Transport - Tält

Produktion – Transport

Risk för stänk från vägbanan eller hål i transportskydd

Hål i
transport-
skydd?

Smuts som stänker
upp från vägbanan

Produktion – Transport – Smuts som stänkt upp från vägbanan

Produktion – Transport

Produktion – Transport – Smuts och väta sprutar upp
vid blött väglag – möglet växer i smuts

Produktion – On-site – Olika produktionsstrategier

Oorganiska stommar (Betong, stål, tegel)

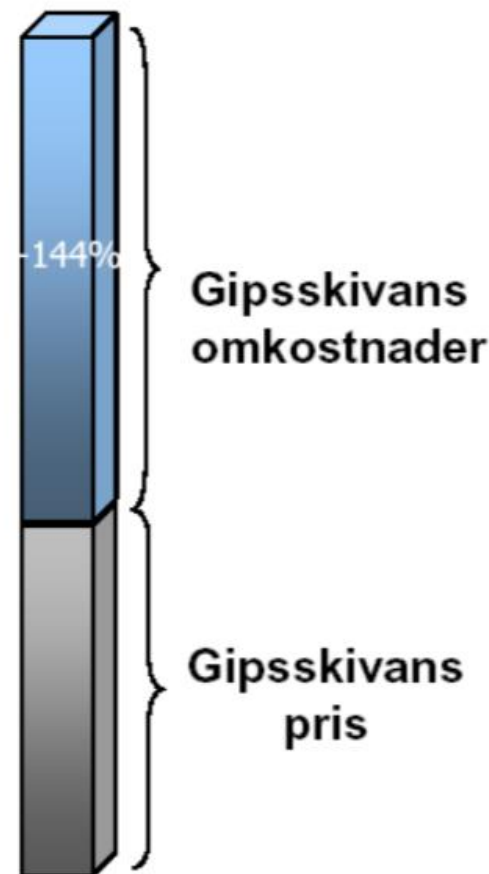
- Våt fas
- Torr fas – bysta material i sent skede

Stommar med organiskt material (Trä, gips)

- Snabbt montage
- Får ej utsättas för nederbörd

Trä eller Betong stommar – två olika strategier

Administration på byggplatsen	2%
Centraladministration	3%
Förflyttning mellan upplagsplatser	3%
Förflyttningar till inbyggnadsställe	39%
Förpackningar	6%
Förrådskostnader	2%
Hanteringshjälpmedel	2%
Inköpsarbete	3%
Kapitalkostnader	2%
Kvittblivning	10%
Lossning	7%
Skador, svinn och spill	40%
Störningar	1%
Terminal hos återförsäljare	6%
Transporter	18%
Summa	144%

Produktion – On-site – Betongstomme – Våt fas

Produktion – On-site – Våt fas

Risk för organiskt blött material = skadat material

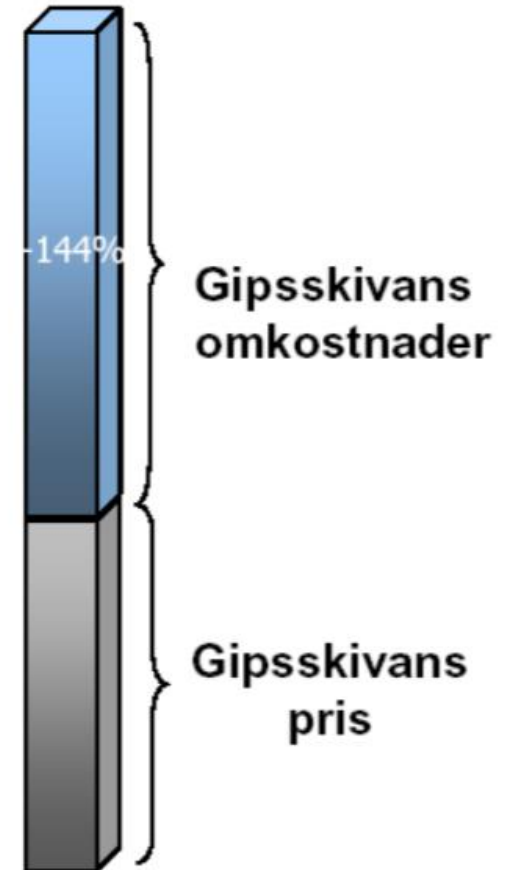
Produktion – On-site – Våt fas

Blöta organiska material = skadade material

Förflyttning av material vs risk för skador, svinn och spill

Administration på byggplatsen	2%
Centraladministration	3%
Förflyttning mellan upplagsplatser	3%
Förflyttningar till inbyggnadsställe	39%
Förpackningar	6%
Förrådskostnader	2%
Hanteringshjälpmedel	2%
Inköpsarbete	3%
Kapitalkostnader	2%
Kvittblivning	10%
Lossning	7%
Skador, svinn och spill	40%
Störningar	1%
Terminal hos återförsäljare	6%
Transporter	18%
Summa	144%

Produktion – On-site – Under bar himmel

Produktion – On-site – Trästomme Regn under husresning

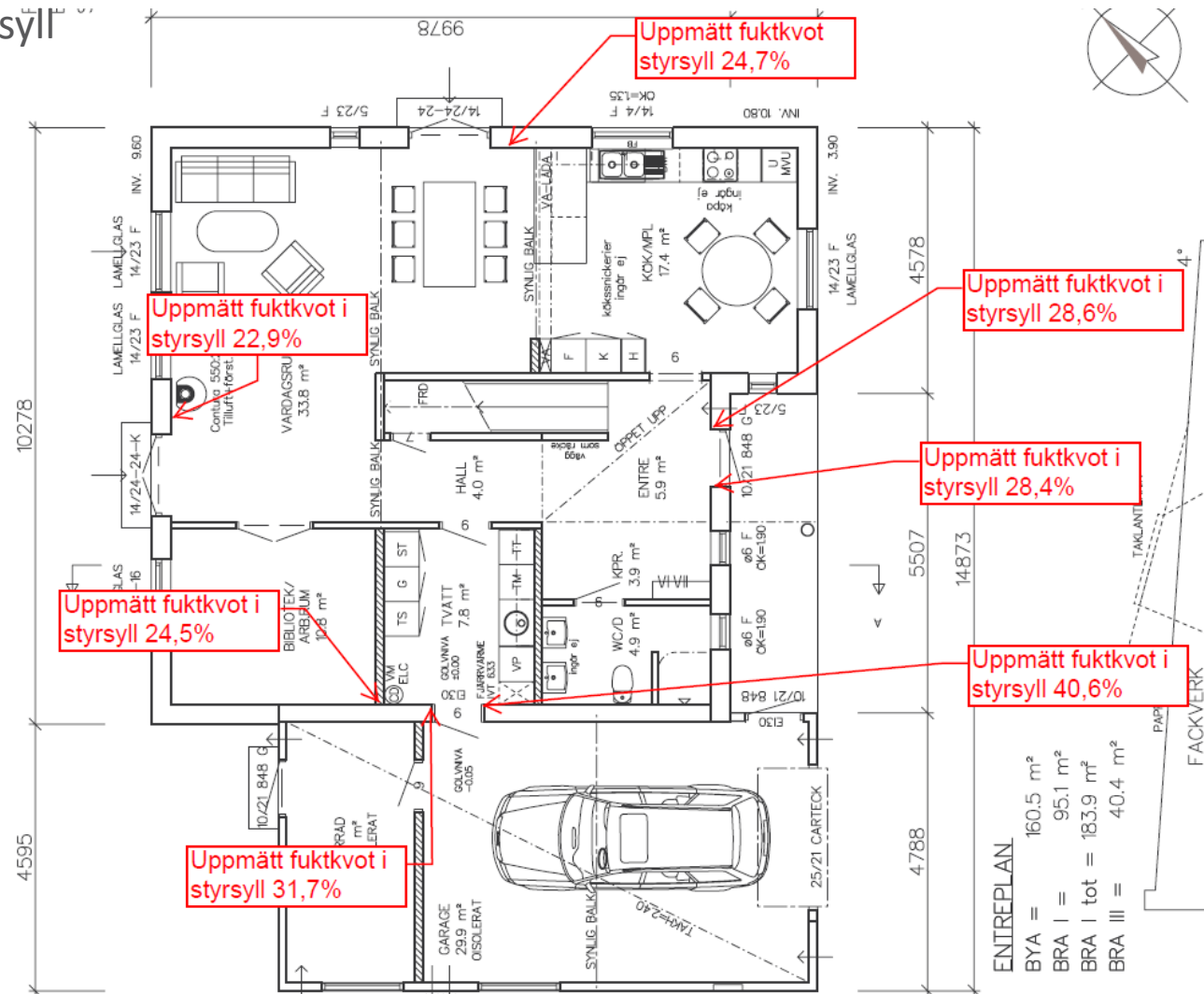

Produktion – On-site – uppmätt FK i syllar efter husresning vid regn

Uppmätta fuktkvoter i syll

- 22,9 %
- 24,5 %
- 31,7 %
- 40,6 %
- 28,4 %
- 28,6 %
- 24,7 %

MÄTTADE SYLLAR!!!

Trevåningshus går utan problem att resa på en dag –
En dag som anpassats till en dag utan regn

Solen skiner into alltid

Det är behäftat med omfattande risker att resa större trästommar utan väderskydd

Ett regn kan skapa gigantiska skador

Vatten tränger in i stommen/konstruktionen
Mögel i skarvar är en sak – Lamellerna spjälkar sig en annan

Vatten rinner in och skadar utsidan av ytskikt/synliga ytor

Vatten rinner in i väggar och bjälklag ger omfattande skador som är dyra och svåra att utreda och åtgärda

Vatten rinner in i väggar och bjälklag ger omfattande skador som är dyra och svåra att utreda och åtgärda

Hög prefabriceringsgrad – Kostnadseffektivt så länge det inte regnar – vatten rinner in bakom och under ytskikt

Större stommar i organiskt material – Värdera kostnaden av ett väderskydd mot att riva hela huset

Utnyttja väderskyddet

Utnyttja vädskyddet

Temporära väderskydd och tillfälligt väderteckning riskerar att koncentrera inläckage och skadorna

Slutsatser – Hur vi ska göra

- Anpassa produktion och produktionsprocessen efter valda material
Det går inte att bygga trähus på samma sätt som betonghus
- Stommar av betong, stål eller andra murverk - Oorganiska stommar
  - Våt fas
  - Utfackningsväggar i trä monteras uppifrån och ner efter taket är på
  - Bysta material efter väderskyddat hus
  - Alla hus lämpar sig inte för att byggas i betong
- Stommar av trä, gips eller andra organiska skivmaterial etc. - Organiska stommar
  - Kontinuerlig torr fas under montage
  - Alt 1 – Snabbt montage
    - Res hus till väderskyddat hus = tak med takpapp på innan kvällen = en dag
    - Snabbt och torrt montage = kostnadseffektivt montage
  - Alt 2 – Heltäckande kontinuerligt väderskydd
  - Alla hus lämpar sig inte för att byggas i trä

Byggbranschen behöver beakta och anpassa produktion till kostnader som inte syns i Excel dokumenten/ kalkyl

Administration på byggplatsen	2%
Centraladministration	3%
Förflyttning mellan upplagsplatser	3%
Förflyttningar till inbyggnadsställe	39%
Förpackningar	6%
Förrådskostnader	2%
Hanteringshjälpmedel	2%
Inköpsarbete	3%
Kapitalkostnader	2%
Kvittblivning	10%
Lossning	7%
Skador, svinn och spill	40%
Störningar	1%
Terminal hos återförsäljare	6%
Transporter	18%
Summa	144%

